

SPRAWOZDANIE ORGANIZATORA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W CZŁUCHOWIE

Z dniem 01 stycznia 2012r. wprowadzono w życie ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. w sprawie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r. poz. 49). Ustawa uregulowała w sposób kompleksowy zasady wspierania rodziny, pieczy zastępczej postępowania adopcyjnego. W ramach ustawy powołano organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej, którym mogła pozostać jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania na podstawie art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W Powiecie Człuchowskim Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie, na podstawie Zarządzenia Starosty Człuchowskiego Nr 32/2011 z dnia 20.12.2011r.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze, które możemy podzielić na:

- a. spokrewniona - tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- b. niezawodowa - tworzą ją małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępnymi lub rodzeństwem dziecka,
- c. zawodowa, w tym: zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowa specjalistyczna rodzina zastępcza.

Pieczą zastępczą zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe - dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka - opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
  - a. godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - b. pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
  - c. nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, w szczególności:

- a. traktują dziecko w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobowej,
- b. zapewniają dostęp do przysługujących świadczeń zdrowotnych,
- c. zapewniają kształcenie, wyrównywanie braków rozwojowych i szkolnych,
- d. zapewniają rozwój uzdolnień i zainteresowań,
- e. zaspokajają jego potrzeby emocjonalne, bytowe, rozwojowe, społeczne oraz religijne,
- f. zapewniają ochronę przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- g. umożliwiają kontakt z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że sąd postanowi inaczej.

Rodziny zastępcze współpracują z ośrodkiem adopcyjnym, koordynatorem rodzinnej pieczy

zastępczej i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Opieką trzech koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w ciągu 2024r. objętych zostało 50 rodzin zastępczych (81 dzieci). W stosunku do pozostałych rodzin zadania koordynatora wypełniał organizator rodzinnej pieczy zastępczej (4 rodziny zastępcze – 6 dzieci).

Na koniec roku 2024 w powiecie człuchowskim funkcjonowało 41 rodzin zastępczych, w których przebywało 70 dzieci. W roku obejmującym sprawozdanie powstało 11 nowych rodziny, w których umieszczono 16 dzieci. Ponadto w już istniejących rodzinach zawodowych umieszczono 4 nowych dzieci. Natomiast w placówce opiekuńczo-wychowawczej umieszczono 13 dzieci pochodzących z naszego powiatu. W porównaniu do roku 2022, 2023 zauważono znaczący wzrost ilości dzieci. Ilość rodzin zastępczych także wzrosła.

typ rodziny	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewnione	25	33
niezawodowe	13	21
zawodowe	2	5
rodzinny dom dziecka	1	11
Razem:	41	70

Liczba rodzin zastępczych w podziale na poszczególne gminy powiatu człuchowskiego (stan na 31.12. 2024r.).

		Rodziny zastępcze spokrewnione	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodzinny dom dziecka
Miasto Człuchów	2024	9	2	0	0
Miasto i Gmina Debrzno	2024	6	1	0	0
Miasto i Gmina Czarne	2024	3	4	0	0
Gmina Człuchów	2024	3	3	2	1
Gmina Przechlewo	2024	1	2	0	0
Gmina Rzeczenica	2024	2	0	0	0
Gmina Koczała	2024	1	1	0	0

Z rodzinnej pieczy zastępczej niestety nie powróciło do rodzin biologicznych żadne dziecko, ani też nie zostało przysposobione. Natomiast dwoje dzieci zostało przeniesionych do placówki opiekuńczo - wychowawczej, 9 dzieci przeszło na proces usamodzielnienia. Z kolei z placówki opiekuńczo – wychowawczej usamodzielniało się 8 osób, 4 dzieci powróciło do rodzin biologicznych, a 1 zostało umieszczone w rodzinie zastępczej. Żadne dziecko nie zostało adoptowane.

Na terenie innych powiatów w 12 rodzinach zastępczych jest umieszczonych 18 dzieci, 3 dzieci przebywa w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Dzieci te pochodzą z naszego powiatu. Natomiast na terenie naszego powiatu w 5 rodzinach zastępczych przebywa 7 dzieci pochodzących z innych powiatów.

W 2024r. nie powstała żadna nowa zawodowa rodzina zastępcza. Natomiast jedna rodzina zawodowa została przekształcona w rodzinny dom dziecka.

Jednym z ważniejszych zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dokonywanie oceny sytuacji dziecka. W przypadku dzieci poniżej 3 roku życia nie rzadziej niż raz na kwartał, w przypadku dzieci powyżej 3 roku życia raz na 6 miesięcy. W związku z tym dokonano 99 ocen. Dokonano także 25 ocen funkcjonowania rodzin zastępczych. Ponadto 17 rodzin zastępczych zostało objętych badaniami psychologicznymi. Sporządzono także dodatkowo 15 opinii o rodzinach do Sądu.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej współpracował w realizacji swoich zadań z sądem rodzinnym, przesyłając okresową ocenę sytuacji dziecka, ze szkołami i z gminnymi ośrodkami pomocy społecznej w zakresie oceny sytuacji dziecka oraz partycypowania w kosztach utrzymania pieczy zastępczej, z kuratorami sądowymi w zakresie realizacji postanowień sądu.

W 2024r. PCPR po raz kolejny rozpoczął kampanię promocyjną odnośnie pieczy zastępczej w celu pozyskania nowych rodzin zastępczych (ulotki, plakaty). W promocję aktywnie włączyły się wszystkie gminy powiatu człuchowskiego. W 2024r. zgłosiło się pięć rodzin, z czego dwie przeszły szkolenie dla kandydatów na rodzinę zastępczą. Ponadto przeszkolono już istniejące rodziny zastępcze – w sumie 5 osób, które zostały ustanowione przez Sąd z obowiązkiem ukończenia szkolenia. Przeszkolono dodatkowo jedną już istniejącą rodzinę zastępczą niezawodową na rodzinę zawodową. Z dniem 01.01.2025r. Starosta podpisał z nią umowę.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie zgłosiło do Ośrodka Adopcyjnego Fundacji „Dla Rodziny” 7 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną wraz z kompletną dokumentacją.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Człuchowie także sporządziło 5 pozwów o alimenty na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej, które przesłano do Sądu Rejonowego w Człuchowie.

Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej złożył organizatorowi sprawozdania z efektów swojej całorocznej pracy. W sprawozdaniach zwracali uwagę na problemy w rodzinach zastępczych: brak kontaktów lub konflikty z rodziną biologiczną, trudności wychowawcze z dziećmi. Trudności w pracy koordynatora to: biurokracja, nie stosowanie się rodziny zastępczej do udzielanych rad, niskie płace, trudności w dojazdach do rodziny. Poprawiła się współpraca ze szkołami odnośnie uzyskiwania opinii o wychowankach pieczy zastępczej.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej wspólnie wraz z Urzędem Miasta Człuchów w 2024r. zorganizował Dzień Rodzicielstwa Zastępczego. Wszystkie rodziny zastępcze otrzymały podziękowania za swoją pracę oraz podarunki.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej złożył wniosek o środki finansowe z rządowego programu wsparcia powiatu w organizowaniu i tworzeniu rodzinnych form pieczy zastępczej w 2024r. Otrzymaliśmy dotacje ze środków Funduszu Pracy na częściową refundację wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych w wysokości 37.560,00zł.

Ponadto do zadań własnych, zgodnie z art. 180 ust. 3 ustawy z dn. 09.06.2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne przez wspieranie procesu usamodzielnienia. 4 wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej przeszło na proces usamodzielnienia (w trwającym procesie usamodzielnienia pozostaje łącznie 35 osób), z czego 13 pobiera pomoc na kontynuowanie nauki. 5 osób zwróciło się z wnioskiem o wypłatę pomocy na

usamodzielnienie, a 1 na zagospodarowanie. Z instytucjonalnej pieczy zastępczej usamodzielnili się 2 osoby (w trwającym procesie usamodzielnienia pozostaje łącznie 30 osób), z czego 7 pobiera pomoc na kontynuowanie nauki, 2 osoby złożyły wniosek na usamodzielnienie, a 1 na zagospodarowanie. Ponadto osoby mają możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego (prawnego i psychologicznego). Mają możliwość skorzystania z mieszkania treningowego. Motywowano usamodzielnianych do aktywnego poszukiwania pracy.

KIEROWNIK
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Czuchowie
mgr Paweł Kisielowski